

Verslag van de contactdag SLKF

28 september 2013
PGOsupport, Utrecht

Aanwezig: zie bijlage

1. Opening

Rita van Maurik (voorzitter/secretaris) opent de vergadering. Zij geeft aan dat zoals iedereen weet Karin Groen afscheid heeft genomen. Rita zal tot 31 december de honneurs waarnemen. Ook Richard Makkinga is als bestuurslid afgetreden en is nu vertegenwoordigd via de familierraad van Altrecht. Het programma van de dag wordt doorgelopen.

Er komt een veranderende rol voor de leden van de SLKF. De SLKF is vanaf 1 januari geen zelfstandige organisatie meer. Het is van belang de binding en contacten met de familierraden te blijven houden. Hier zal zwaar op worden ingezet.

Vanaf januari zal een groter beroep gedaan worden op de leden van de familierraden. O.a. wordt nu al een actief beroep gedaan in het kader van het voucherproject. We moeten laten zien waar we voor staan. De implementatie van het familiebeleid moet voorop staan.

2. Uitreiking 4e ster door Margriet Paalvast

Om als GGZ Instelling in aanmerking te komen voor een ster familiebeleid moet de instelling op 4 onderdelen scoren. De criteria zijn: organisatie, familierraad, klachtenrecht en familievertrouwenspersoon. Het gevoel dat familie belangrijk is, wordt steeds meer gevoeld. De LPGGz Ster is hét keurmerk voor kwaliteit vanuit cliënten- en familieperspectief. Een ggz-instelling ontvangt de ster voor familiebeleid wanneer voldaan wordt aan de kwaliteitscriteria van cliënten en familie. Zie ook Website www.lpggzsterren.nl Familie wordt steeds belangrijk, met name met alle recente ontwikkelingen die plaatsvinden zoals de ambulantisering.

Zowel Lentis als GGZ Breburg voldoen aan alle criteria en krijgen vandaag de ster uitgereikt.

Beide instellingen zijn blij met de toekenning van de ster. De heer Schneider van Lentis geeft aan dat e.e.a. moet leiden tot gedragsveranderingen op de werkvloer. Hij bedankt ook Hetty Ligtenberg die niet aanwezig is maar lang voorzitter is geweest van de familierraad. Zij was heel vasthoudend en heeft gestimuleerd dat familiebeleid goed tot stand is gekomen. Het is belangrijk om met de ster hier bewust aandacht voor te vragen.

Hanneke Meijer van de familierraad Lentis benadrukt dat het heel fijn is dat de heer Schneider aanwezig is. Hij is degene die het van papier ook werkelijk in de praktijk wil doorvoeren en daar op stuurt.

3. Werkplan Kamer Familieraden 2014

Vanaf 31 december 2013 houdt de SLKF op te bestaan. Zoals afgesproken worden de activiteiten voortgezet in de Kamer Familieraden van het Landelijk Platform GGz. Belangrijk punt is de financiering van de activiteiten. Wat willen we en hoe krijgen we dat gerealiseerd. Dat is nog niet helemaal helder.

De Kamer heeft een andere positie dan een lidorganisatie. Deze positie is nog niet helemaal duidelijk. Er moet nog een plaats in het werkplan worden afgedwongen. De doelstelling van het LPGGz sluit aan bij die van de SLKF. Aansluiten is dan ook een logisch gevolg.

Doelen werkplan kamer

- Continuïteit op basis van financiering uit contributie.
- Kennisuitwisseling en contacten Familieraden verder uitwerken.
- Belang Familieraden in communicatiebeleid LPGGz. Profileren in uitingen ggz.
- Up-to-date modelregeling Betrokken omgeving.

Activiteiten

- Organiseren themabijeenkomsten (contactdagen, landelijke dag en trainingsdag)
- Opstellen plan trainen vrijwilligers ondersteuning Familieraden. Meer familieraden betrekken bij wat we aan het doen zijn.
- Opstellen en uitvoeren marketing/communicatieplan werving en stimuleren opzet nieuwe Familieraden.
- Werken aan een wettelijke verankering Familieraden.
- Bewustwording van familiebelang bij behandelaars: opstellen plan van aanpak.
- Actualiseren Handleiding familieraden. Vorig jaar gepresenteerd. Ook hier actualisatieslag.
- Actualisering modelregeling "betrokken omgeving"
- Deelname projecten FAB en Voucher.

Resultaten 2014

- 4 themabijeenkomsten
- Inzicht in beleid en ontwikkelingen GGZ; rapporteren wat bereikt is binnen LPGGz
- Plan van aanpak trainen vrijwilligers ondersteuning Familieraden
- Stap gezet hebben in aantrekken extra familieraden. Marketing/communicatieplan werving en stimuleren opzet nieuwe familieraden
- Werken aan wettelijke verankering familieraden
- Plan van aanpak bewustwording Familiebelang bij behandelaars
- Geactualiseerde Handleiding Familieraden
- Geactualiseerde modelregeling "betrokken omgeving"

Dat is de ambitie.

Budgettering

De totale kosten worden geraamd op € 47.000,- op jaarbasis. Dat betekent dat er een nog een tekort is van € 38.000. Uitgaande van de huidige contributiehoogte. De contributie zou naar € 1.000,-

verhoogd moeten worden om de kosten te dekken. Het LPGGz is in onderhandeling hierover met GGZ Nederland. Binnen de GGZ instellingen wordt echter ook zwaar bezuinigd. Dit kan een lastige discussie zijn. Aan de andere kant is een bedrag van € 1.000,-- niet hoog te noemen. Tevens wordt nog gesproken over de bijdrage van het LPGGz zelf.

Als het geld niet komt, dan wordt bespaard op de grootste kosten, zoals de professionele ondersteuning en het actualiseren van de handleiding Familiebeleid. Er is echter een basisbedrag dat altijd boven tafel moet komen.

Er wordt van gedachten gewisseld. De volgende mogelijkheden worden genoemd.

- Stapsgewijze verhoging van de contributie of juist 1 grote slag maken.
- De actualisatie van de handleiding Familiebeleid uitstellen of tegen een lager, niet commercieel tarief uitbesteden.
- Slapende financiële bronnen aanboren
- Gemeenten benaderen
- Zorgverzekeraars benaderen. Familiebeleid is een belangrijk inkoopcriterium.
- Benaderen vanuit de professionalisering die je nastreeft. Mogelijk link leggen naar ondersteuning van cliëntenraden. Daar is al meer historie.
- Belangenbehartigers benaderen. Er zijn veel verplichtingen. Daar moet tegenover staan dat je goed ondersteund wordt.
- Acquisitie van nieuwe familieraden.
- Bijdrage LPGGz.
- Wellicht ondersteuning via de lokale raden.

Kees Snaterse benadrukt het belang van de continuïteit van de activiteiten. Met name inzetten op het gegeven van het familie perspectief als inbreng bij de kwaliteit van zorg. Het mag best wat waard zijn. Een structurele financieringsbasis is van belang. Aangegeven wordt dat de uren van Margriet Paalvast door het LPGGz worden geleverd.

4. Project Familie als bondgenoot

Rita van Maurik verwelkomt de familie adviesgroep UMC, Mary Dekker en Sandra Lanzing. Verder heeft GGZ Delfland zich aangemeld, in het voorjaar van 2013 hebben wij de Zeeuwse Gronden kunnen verwelkomen. Mogelijk zal Parnassia Den Haag voor het einde van het jaar een familieraad krijgen.

FABuleus is gebaseerd op een training van de Familie als Bondgenoot. De training wordt door een professional gegeven. Client ervaringsdeskundigen vertellen hun verhaal. Op dit moment worden de trainingen opgestart in de regio Eindhoven, in het Westen des Lands en in Delft en Den Haag.

De SLKF heeft samen met Ypsilon en de Stichting FABuleus subsidie aangevraagd om het project landelijk te kunnen uitrollen.

Subsidieverstrekkingen zijn: VSB Fonds, Fonds Nuts OHRA en CZ

De looptijd is 1 mei 2013 – 1 mei 2015. Projectleider Jose Laheij.

Doelen van FABuleus:

- Versterken van familieperspectief in de GGZ instellingen door de uitrol van FAB trainingen en Triadekaart in NOZ Nederland

- Hulpverleners zijn sensitiever en vaardiger geworden m.b.t. tot familie
- Familie voelt zich door professionals erkend en gesteund
- Cliënten, familieleden en hulpverleners zijn getraind om samen de FAB trainingen te geven in de eigen organisatie en in andere GGZ organisaties in de regio. Drie regioteams hebben trainingen gegeven en we weten hoe deze teams het beste kunnen functioneren

Het eerste team wordt getraind om het in de instelling te doen.

Resultaten

De ene GGZ instelling gaat de andere werven. Er is gestart met een nulmeting.

- In drie regio's zijn in het totaal 6 GGZ organisaties FABtrainingen uitgevoerd.
- 36 familieleden, 18 cliënten en 15 hulpverleners zijn opgeleid om de vernieuwde FAB training te geven in de drie regio's.
- Effectmeting is uitgevoerd
- Vervolgafspraken zijn gemaakt in de regio

Nu wordt een onderzoeksbureau gezocht.

- **ONDERZOEK.** Er wordt in het project effectonderzoek gedaan naar: Ervaringen van familie en hun mening over de rol van familie bij behandeling
- Onderzoek van ervaringen en effecten van de FAB training/Triadekaart bij hulpverleners na deelname aan de training door familieleden en cliënten
- Onderzoek van ervaringen van de regioteams (die de trainingen hebben gegeven): procesevaluatie
- Onderzoek van ervaringen en effecten van de FAB trainingen door regioteams.

Ontwikkelfase

- Het invlechten van de Triadekaart; modules verbinden met doelstellingen van project
- Maken van profielen van cliënten, familie en hulpverleners voor opleiding tot trainer
- Ontwikkelen van een training 'train the trainer' en training management
- Beschrijving van de effectmeting
- Een communicatieplan voor interne en externe communicatie en PR
- Acquisitiesgesprekken met deelnemende GGZ instellingen

Vorbereidingsfase

- Contractering van deelnemende GGZ instellingen
- Uitvoering van de voormeting van het effectonderzoek (0 meting)
- Organiseren van de PR/informatie. Landelijk en per regio
- Betrekken familie- en cliëntenraden in de regio's
- Andere GGZ instellingen en familieraden informeren over het project
- Werven van familieleden/cliënten en professionals voor uitvoering van de FAB trainingen.

Bijdrage kosten door deelnemende GGZ instelling voor:

- 3 dagdelen FAB training
- 2 dagdelen trainen van familie en cliënten

- 3 dagdelen trainen van het regioteam
- Inclusief materialen, reiskosten en een effectenonderzoek
- De trainingen worden gegeven op (een van de) locaties van de deelnemende instelling (bijdrage in natura)
- Bedraagt: € 5.000,-
- N.B. Een aantal zorgverzekeraars heeft familiebeleid opgenomen als inkoopcriterium

Meer informatie is te verkrijgen bij de projectleider José Laheij via Hanneke van Ommen familieraden@platformggz.nl of 030 23 63 765.

Marian Rikhof meldt dat bij GGNet praktisch alles rondom deskundheidsbevordering on hold is gezet vanwege een financieel tekort.

5. Voucherproject

Aan het voucherproject nemen 17 organisaties van het LPGGz deel. Ypsilon is penvoerder. Elke organisatie heeft een voucher van 18.000 ingeleverd. Een voorwaarde van VWS was dat er minimaal 7 organisaties mee doen. Ook na de opheffing van de SLKF blijft deelname gehandhaafd.

Werken aan vraagsturing is het overkoepelden thema. De SLKF doet mee in het deelproject *Kwaliteit en implementatie*. De looptijd is 1 januari 2013 – 31 december 2015. Projectleider is Jacqueline Neijenhuis. Zij is bereikbaar bij Ypsilon.

In het kader van dit deelproject zijn 5 proeftuinen gedefinieerd. Er hebben 30 instellingen gereageerd. Per proeftuin is 1 instelling gekozen.

1. Zorg en begeleiding jongeren tot 23 jaar: De Bascule Amsterdam
2. Zorg bij Crisis: UMC Utrecht, afdeling Psychiatrie
3. Zorg & Herstel (thuiswonend): GGZ Noord-Holland Noord
4. Nieuwe Zorgonderneming: Mediant GGZ
5. Langdurende Zorg: Inforsa, cluster Klinisch Intensief

De SLKF/Kamer Familieraden zal een steeds groter beroep op de achterban doen.

Tijdens deze contactdag wordt inzet gevraagd voor de proeftuin 3 Zorg&Herstel (thuiswonend)

Zorg&Herstel (thuiswonend):GGZ Noord-Holland Noord

Voor deze proeftuin wordt een actieve bijdrage gevraagd van de SLKF en Anois

- DOEL: opzetten van een herstelwerkplaats die zich richt op
 - 1) Het breder bekend maken van het begrip herstel onder cliënten van GGZ NHN.
 - 2) Voor cliënten die geïnteresseerd zijn, het volgen van cursussen op het gebied van herstel, gegeven door ervaringsdeskundigen (WRAP, de weg naar herstel)
- Opleiden van cliënten tot ervaringsdeskundigen die hun kennis in kunnen zetten naar cliënten, hulpverleners, managers, directies voor nieuw beleid etc.

De powerpointpresentatie met verdere informatie over het Voucherproject is evenals de andere presentaties bij het verslag gevoegd.

Voor sommige aanwezigen is het project nog erg abstract. De suggestie wordt gedaan om contact op

te nemen met IXTA NOA en RCO De Hoofdzaak.

6. Ambulantisering en transitie AWBZ / WMO

Kees Snaterse presenteert dit onderwerp aan de hand van 4 punten.

1. Welke ontwikkelingen zien we gebeuren
2. Gevolgen m.b.t. familie en naasten
3. Doelstelling SLKF, versus Kamer Familieraden LPGGz
4. Rol familieraden

Van zorgmaatschappij naar participatiemaatschappij: de kanteling.

Het doel van de kanteling is kwaliteitsverbetering en het vergroten van betrokkenheid. De burger blijvend mee laten doen ook al heeft hij beperkingen. Meedoen niet gericht op beperkingen maar op mogelijkheden.

De vraag die speelt is of het hier eigenlijk niet om een bezuinigingsoperatie gaat.

Er spelen veel ontwikkelingen.

- Afbouw AWBZ,
- Generalistische basis GGZ bij huisarts/POH: objectieve verwijscriteria.
- Ambulantisering en FACT
- Overheveling taken naar gemeente JWMO en Jeugdzorg. Participatiewet

Gaat de langdurige behandeling nu over naar de Zvw of blijft deze in de KernAWBZ. Wie bepaalt de aanspraken op de Zvw?

Er zijn bestuurlijke akkoorden afgesloten voor de periode 2012- 2015. Afspraken over welke activiteiten nodig zijn om de overgang te stroomlijnen. Het Bestuurlijk Akkoord is in juli van dit jaar herzien. Er zijn afspraken gemaakt over de stijging van de ziektekosten. Het Bestuurlijk Akkoord is verlengd tot 2017.

Er staat weinig in het akkoord over familie. Dit is iets aangescherpt in de herziening. In de extra ALV van het LPGGz is door Kees ingebracht dat er expliciete punten over familie genoemd moeten worden.

Op een aantal punten is er nog onduidelijkheid. Met name aan de kant van de gemeente. Zij weten niet hoe met de ontwikkelingen om te gaan. Dit geldt ook voor de jeugd ggz. Rolverdeling gemeente en instellingen is een punt dat niet is uitgekristalliseerd. Bij het laatste Bestuurlijk Akkoord is een aantal uitgangspunten gehanteerd.

- zorg moet georganiseerd zijn rondom patiënt. Onder meer Zelfmanagement en herstelvermogen patiënt, versterking positie huisarts, ambulantisering, transparantie, kwaliteit, destigmatisering, afbakening verzekerd pakket, Patient veiligheid, E-health, opheffen tweedeling somatiek – psychiatrie, topzorg, contractering.

Wat betekent ambulantisering

Aantal bedden gaat teug naar 12.900. Geen nieuwe instroom ZP 1 en 2, Uitstroom en herhuisvesting bij opnieuw vaststellen van indicatie.

Deze ontwikkeling is niet per definitie slecht maar het moet wel goed gebeuren.

Gevolgen

- langdurige zorg
- GGZ Jeugdzorg
- Huisarts voor basiszorg (diagnose, 1ste lijns behandeling, verwijzing)
- Klinische behandeling instelling
- F-act/zorg aan huis vanuit instelling
- Dagbesteding vanuit WMO
- Ongelijke behandeling

Gevolgen voor familie en naasten

- Zorg aan huis in plaats van instelling
- Consequenties langdurige zorg
- Dagbesteding
- Zorg voor huisvesting
- Mantelzorg

Doelen LPGGz

Het LPGGz is in 2007 opgericht door ggz-cliënten/familieorganisaties om de krachten te bundelen voor alle ggz-cliënten en hun familie/naastbetrokkenen in de Nederland.

De statutaire doelstellingen zijn:

- belangen behartigen namens cliënten/familie-organisaties
- ondersteunen van de aangesloten organisaties

Ervaringen uitwisselen

De familieraden zijn volwaardige gesprekspartners die nu te maken krijgen met al deze ontwikkelingen. Welke rol hebben familieraden nu precies.

Aangegeven wordt dat het transitieproces verantwoord plaats moet vinden. Dat is een punt waar de zorg zit. De angst bestaat dat er een groep tussen wal en schip valt.

In welke richtingen moeten de familieraden zich ontwikkelen?

Vanuit de vergadering worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- Contacten niet meer beperken tot de instelling maar veel breder kijken. Samenwerking is nodig.
- Contacten leggen met o.a. gemeenten
- Contacten leggen met Wmo raden. Aansluiten op de Wmo-ontwikkelingen. Bijv. het belang van woonruimte om mensen te laten uitstromen.
- Contacten met wijkteams. Daar gaat het zich allemaal afspelen. Daar moet je als familiaaraad een link mee houden. De blik naar buiten gericht houden. De wijkteams moeten ook gevoed worden door GGz instellingen of Familieraden.
- Het is niet mogelijk om in alle overleggen te participeren maar wellicht wel op onderdelen in bijv. een kleinere adviesgroep.
- Contacten met WWB raden. De Sociale alliantie geeft workshops hoe je elkaar kunt versterken. Streven naar een netwerk om informatie uit te wisselen.

- Dwarsverband leggen met de Regiokamer waarin RCO's participeren.
- Ook de kansen voor ogen houden. Het eerste aanspreekpunt verandert. Bejegening en betrokkenheid moeten goed zijn. Geattendeerd wordt op het convenant Volwaardig Burgerschap van Altrecht.
- Er verandert veel voor de achterban en die komt bij de familieraden buurten. De Familieraad heeft een rol in de informatieverstrekking. Familieraden moeten er op toezien dat de GGZ instelling zich houdt aan de afspraken m.b.t. het familieperspectief.

Bespreken evaluatieformulier – reacties vanuit de vergadering

- Het is niet voldoende om alleen de bijeenkomsten van het Podium van het LPGGz bij te wonen. Eigen contactdagen moeten blijven bestaan. Zeker gezien alle ontwikkelingen die er spelen. Tevens moet er de mogelijkheid zijn om ad hoc bij elkaar te komen wanneer er een relevant dossier aan de orde is. Met name ook mensen vanuit andere beroepsgroepen zoals huisarts, politie, woningbouwer of Kamerlid uitnodigen. Podium is aanvullend.
 - Niek Stoffelsma doet het verzoek om aan het einde van het jaar een overzicht van cursussen en trainingen beschikbaar te hebben voor leden van familieraden. Afsproken wordt dat SLKF inventariseert en een overzicht maakt.
 - Richard Makkinga is van mening dat informatie ook schriftelijk kan worden uitgewisseld. Maar dat juist in de gezamenlijke overleggen de corebusiness aan de orde moet komen.
 - * hoe nog meer verenigen richting de achterban. Hoe nog meer leren over hoe achterban te bereiken.
 - * Hoe er voor zorgen dat het familiebeleid dat is ontwikkeld ook wordt uitgewerkt. Hij merkt op dat hij graag informatie wil overdragen maar aan de andere kant ook iets wil halen.
 - Over hoe de achterban te bereiken worden verschillende opties genoemd:
 - * Mensen telefonisch benaderen.
 - * Samen met cliëntenraad optrekken om te bezien hoe in te spelen op reorganisaties.
 - Op het gebied van familie ervaringsdeskundigheid de kaders duidelijk maken. Wat wordt in praktijk gebracht. Hoe werkt dat. Zoeken naar de vorm. Het zou jammer zijn als instellingen daar ieder voor zich beleid op ontwikkelen. In dit kader wordt ook gewezen op het visiedocument.
 - De heer Verberne is in het bezit van een profiel voor een familie ervaringsdeskundige. Hij stuurt dit profiel rond. Voorgesteld wordt een klein groepje informatie te laten verzamelen rondom dit thema en dit terug te koppelen in de volgende contactdag. Dat geldt ook voor het medewerkerstevredenheidsonderzoek.
 - Niek Stoffelsma is eventueel bereid mee te schrijven aan de handleiding Familiebeleid.
 - Marian Rikhof meldt dat zij er vanuit GGnet tegen aanloopt dat behandelaars niet over de streep te trekken zijn vwb het betrekken van familie. Behandelaars denken dat zij de belangrijkste schakel voor patiënten zijn. Zij zou graag nog eens brainstormen over wat je kunt inzetten om ze toch over de streep te trekken. Moeten wij niet contact zoeken met de wetenschap om dat nog eens voor het voetlicht te krijgen. Actueel onderzoek naar familiebetrokkenheid.
- Suggesties: werkbijeenkomst met 25 familieraden en 25 behandelaars en dan de rollen

omdraaien.

Welke modules gebruiken als familieraden om dit voor elkaar te krijgen. In hun eigen rol waarderen en uitnodigen. Die vormen inventariseren.

- De heer Rietveld mailt informatie over de cursus voor verpleegkundigen: hoe omgaan met cliënten.
- Er zijn enkele werkgroepen op onderwerp genoemd. Er is bereidheid tot hand- en spandiensten door leden van de Familieraad.
De suggestie wordt gedaan door Ria Huisman om kennis te inventariseren via bijvoorbeeld links in het netwerk.
Dick de Lange stelt voor Arjan Verschuur te vragen om een training voor nieuwe familieraden te geven.
- Hanneke Meijer constateert dat men slecht kan vergaderen. Er is nauwelijks tot geen vergaderdiscipline. Opgemerkt wordt dat PGOsupport hier mogelijk een rol in kan spelen.
- Aandacht voor profielen van mensen die je in Familieraad wilt hebben. Gewezen wordt op de handreiking familiebeleid. Door Agnes Martens wordt opgemerkt dat er hoog wordt ingezet vwb de profielen.
- Er wordt een overzicht gemaakd van competenties van voorzitters en leden van een familieraad.

Tot zover de bespreking van het evaluatieformulier.

Hanneke Meijer meldt dat Hetty Ligtenberg per februari 2014 stopt. Zij zal haar de ontvangen bloemen geven.

Kees Snaterse rondt af en dankt allen voor de aandacht en energie. Er staat nog een hapje en drankje klaar. De twee nieuwe leden zijn positief over de bijeenkomst. Het is fijn om te weten waar je terecht kunt voor contacten.